

portefeuille te abonneren.

Men wordt verzocht zich vóór 15 sept. a.s. als abonné op de Mycologische portefeuille aan te melden bij de secretaresse der N.M.V. (Mej. Dr. A. Jaarsveld, Hugo de Vries laboratorium, Plantage Middenlaan 2 a, Amsterdam C).

Degenen, die zich indertijd n.a.v. de oproep in Coolia jrg. 5, no. 6 als abonné hebben aangemeld, behoeven zich niet opnieuw op te geven.

De portefeuillecommissaris, de heer H. Kleijn, stelt zich voor, bij voldoende aanmelding, omstreekt 1 oct. a.s. met de circulatie te beginnen. De abonnementsprijs voor 1960 zal dan slechts f. 2,50 bedragen.

Zij, die zich als abonné hebben opgegeven, zullen nog nadere mededelingen ontvangen.

de secretaresse
Dr. A. Jaarsveld.

PROBLEMEN ROND DE KLEINE STINKZWAM.

De lezer zal misschien schrikken en zich verbijsterd afvragen of er dan geen enkele soort zonder problemen is. Mutinus caninus (Huds. ex Pers.) Fr., of wel de Kleine stinkzwam, is zo gemakkelijk te herkennen. Een slanke rozig of gelig witte steel met een rode of oranje top, samen het receptaculum genoemd. De top aanvankelijk bedekt door een donker olijfgroen, sporen-bevattend, slijm (de gleba); het geheel ontspringend uit een kleine witte gelatineuze zak (de volva) aan de basis van de steel. En toch.....!

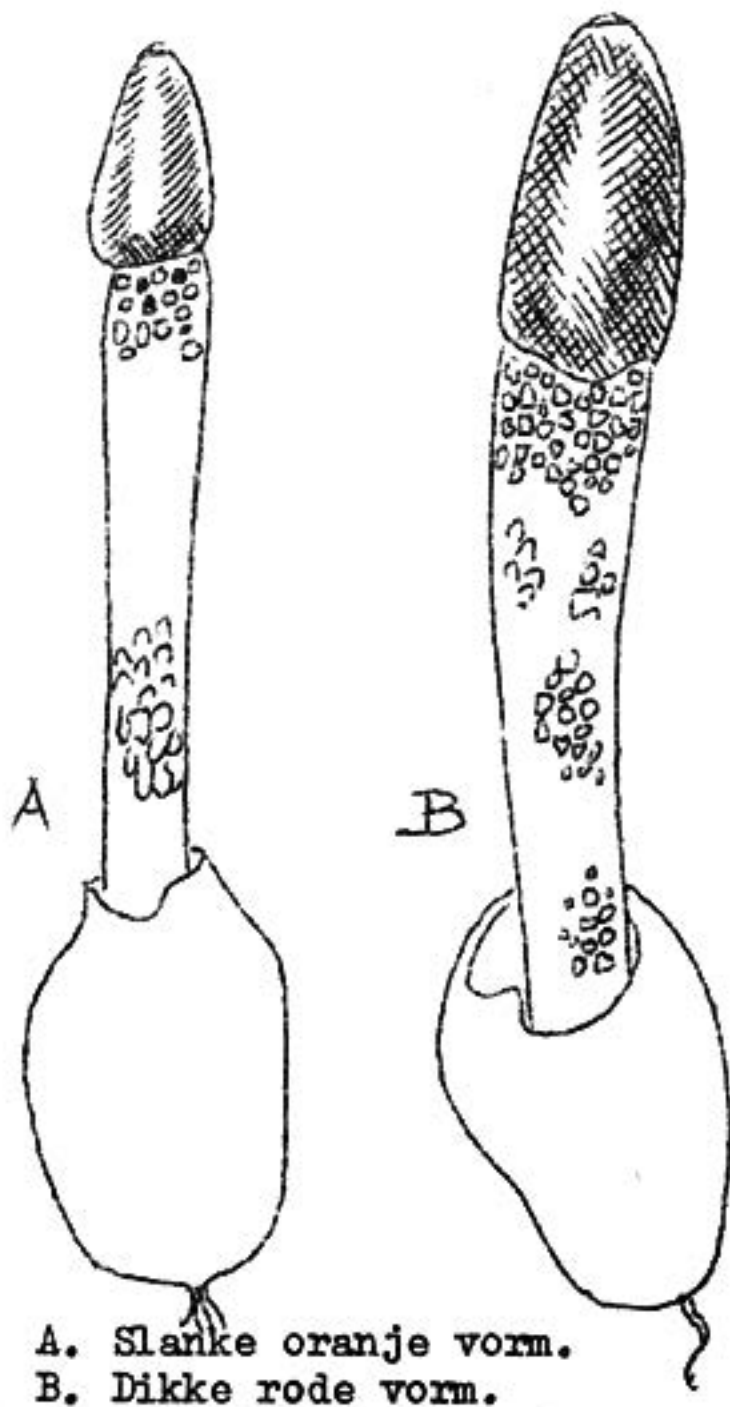
In de Leidse Hout groeit de Kleine stinkzwam in de zomer vaak bij vele tientallen. Daar heb ik dus voor het Rijksherbarium uitgebreid materiaal verzameld, deels voor de collectie van het Rijksherbarium zelf, deels voor ruil met andere herbaria in het buitenland. Doordat het materiaal zo rijk is meende ik de soort goed te hebben leren kennen. De steel van de grootste exemplaren (+ 12 cm hoog) is even onder de slijmkop wel 1,5 cm dik, maar wordt naar de basis aanzienlijk dunner. Dit maakt dat de vrucht-

lichamen erg onzeker op de benen staan en je bijna nooit volwassen exemplaren overeind vindt. De kleur van de top, onder de donker olijfgroene volva, is prachtig frambozen-rood. Iets lager dan de gleba gaat deze kleur geleidelijk over in de lichte rozig-gelige tint van de steel. Zo was dus mijn beeld van Mutinus caninus.

Maar op een goede dag vond ik in Oud Poelgeest, een oud landgoed dicht bij de Leidse Hout, een groepje Kleine

stinkzwammen, die niet in dat beeld pasten. Ten eerste waren ze veel slanker. Hoewel even groot als de hierboven beschreven exemplaren was het deel van de steel juist onder de gleba-dragende kop hoogstens 0,8 cm dik. Ten tweede bleek de kop na het verdwijnen van de gleba zuiver oranje in plaats van frambozen-rood te zijn. Ten derde was er een abrupte overgang van het oranje van de kop in een licht oranje-gelige tint van de steel. De veronderstelling dat we hier met twee soorten te maken hebben lijkt dus niet al te stoutmoedig.

Er is enig verschil tussen beide genoemde vindplaatsen. De bodem van de Leidse Hout bevat een groot percentage klei, de begroeiing bestaat uit zeer gemengd jong loofhout. De vindplaats in Oud Poelgeest ligt op humusrijk

A. Slanke oranje vorm.
B. Dikke rode vorm.

zand, waarop eveneens gemengd loofhout groeit, waaronder oude beuken en eiken.

Hierbij is het niet gebleven. Vers materiaal uit de boswachterij Dwingelo en uit Nieuweroord bij Leiden behoorde tot de dikke frambozenrode vorm. Uit het Mantingerbos in Drente en uit het Vogelenzangse bos kwam de slanke oranje vorm. Overgangen heb ik nog niet gezien. Van de meer dan honderd exemplaren die ik uit de Leidse Hout zag vertoonde er niet één de oranje kleur van het materiaal uit Poelgeest, hoewel er wel eens tengere exemplaren bij waren.

Tot nu toe is de kleur het belangrijkste onderscheid tussen de twee vormen (de sporenmaten bieden geen houvast). Jammer is dat gedroogd materiaal na enige maanden de oorspronkelijke kleur verliest. Gedroogd materiaal zonder aantekeningen kan ik dus niet met één van de twee vormen identificeren. Maar ik heb goede hoop dat ik een morfologisch verschil op het spoor ben dat deze moeilijkheid uit de weg zal ruimen.

Als de twee hierboven beschreven vormen van de Kleine stinkzwam constant verschillend blijken te zijn, rijst de vraag welke van de twee de echte Mutinus caninus is en tot welke soort dan de andere vorm behoort. Hieraan zit enige literatuurstudie vast, waar ik nog niet aan toe ben gekomen. Een voorlopige indruk is dat de slanke oranje vorm de echte Mutinus caninus (Huds. ex Pers.) Fr. is en dat de frambozenrode dikke vorm wel eens Mutinus ravenelii (Berk. et Curt.) E. Fischer zou kunnen zijn. De laatste soort stamt uit Amerika, maar het voorkomen in Europa is reeds vastgesteld.

Dat de zaak niet zonder meer duidelijk is, blijkt wel als men het Mutinus-taballetje in het boekje van Moser probeert te gebruiken.

Hopelijk zullen de lezers van nu af aan de Kleine stinkzwam met andere ogen bekijken. De afdeling Mycologie van het Rijksherbarium te Leiden (Nonnensteeg 1) is zeer verlangend naar meer gegevens en naar eieren van de kleine stinkzwam. Het is namelijk niet goed mogelijk volwassen exemplaren op te sturen. Maar zorgvuldig verzamel-

de eieren in een doosje, stevig verpakt tussen vochtig mos, bladeren of papier blijken na verzending meestal bereid zich normaal verder te ontwikkelen, mits ze in vochtig zand onder glas worden geplaatst.

Ik hoop over enige tijd met meer positieve gegevens op het hier aangesneden probleem terug te kunnen komen.

Rijksherbarium, Leiden.

C. Bas.

- - - - -

RHODOPHYLLUS SPHAGNETI (R. NAVEAU) KÜHN-ROMAGN.

Verleden jaar liet de Heer Bas mij enkele fraaie aquarellen zien van een forse roze-spoorder, die gevonden was door leden van de Eindhovense paddestoelen werkgroep. Met behulp van de "Flore" had men deze gedetermineerd als *Rhodophyllum sphagneti*.

Op 24 juli j.l. vond ik op het natuur reservaat Goudbergven bij Strijbeek een groot aantal van deze fraaie zwammen. In de "Flore" staat vermeld, dat ze in het sphagnum groeien. Dat is slechts in zoverre juist, dat ze groeien op oud, verdroogd sphagnum, dat door overvloedige regens weer flink nat is geworden. U moet ze dus zoeken in opgedroogde vennetjes en niet in het levende sphagnum.

Een duidelijke tekening met beschrijving kunt U vinden in *Fungus* 18, afl. 4, pag. 51-52 van de hand van de Heer Sweers, die echter de soort niet bij naam kende.

Korte beschrijving: hoed eerst klokvormig, later meer uitgespreid, met duidelijke umbo, tot 6 cm. diam., zeer donker, maar bij opdrogen lichtgrauw. De steel is dik, van boven tot 8 mm, van onderen tot 12 mm. De lengte kan tot 8 cm bedragen, de kleur is zeer licht, met donkere grijs-bruine lengte strepen. Onder het microscoop vallen de sporen op, deze hebben vele kleine knobbeltjes en zijn ong. 12 x 8 micron groot.

P.B. Jansen.